A decorative graphic on the right side of the page features three blue circles of varying sizes and two thin blue lines. One large circle is at the top, a smaller one is in the middle, and another large one is at the bottom. The lines intersect these circles and extend across the page.

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKO – GMINNEGO
OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ W SOLCU
KUJAWSKIM**

za rok 2016

Spis treści

I. WPROWADZENIE	3
II. STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKO – GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W SOLCU KUJAWSKIM	7
III. REALIZACJA ZADAŃ	9
1. Zadania Miejsko–Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	10
2. Zadania własne gminy	16
2.1. Struktura i wydatki niektórych rodzajów świadczeń.....	16
2.2. Usługi opiekuńcze.....	18
2.3. Domy Pomocy Społecznej.....	19
2.4. Odpłatność za dzieci przebywające w pieczy zastępczej.....	19
3. Zadania zlecone gminie	20
3.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze.....	20
3.2. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny.....	20
3.3. Struktura świadczeń rodzinnych.....	21
3.4. Świadczenie wychowawcze 500 PLUS.....	24
3.5. Fundusz alimentacyjny.....	24
3.6. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.....	25
3.7. Opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne za niektóre osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne.....	25
3.8. Warsztat Terapii Zajęciowej.....	25
IV. FORMY WSPÓŁPRACY Z KLIENTEM	26
1. Kontrakt socjalny	26
2. Zespół Interdyscyplinarny	26
3. Procedura „Niebieskie Karty”	27
V. WSPARCIE DZIECKA I RODZINY W ŚRODOWISKU	27
1. Środowiskowa praca socjalna.....	27
2. Gminny asystent rodziny.....	28
3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	29
3.1. Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej.....	29
3.2. Współpraca ze Stowarzyszeniem Wspierania Rodzin.....	30
3.3. Współpraca ze Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.....	31
3.4. Współpraca z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka.....	33
VI. WAŻNIEJSZE INICJATYWY MIEJSKO – GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W SOLCU KUJAWSKIM	35
1. Rejs statkiem po Wiśle.....	35

2. Trzeźwościowy Festyn Rodzinny pn. „Wspólnie przeciw uzależnieniom”	35
3. Działania skierowane na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.....	36
VII. INNE FORMY WSPÓŁPRACY	37
1. W zakresie możliwości uzyskania pomocy rzeczowej.....	37
2. W zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych.....	37
3. W zakresie rozwiązywania problemów mieszkaniowych.....	38
4. W zakresie pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym.....	38
5. W zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.....	38
6. W zakresie pomocy osobom bezrobotnym w poszukiwaniu zatrudnienia.....	38
7. W zakresie zapewnienia dzieciom możliwości spędzania czasu wolnego oraz uczestnictwa w zajęciach socjoterapeutycznych i profilaktycznych.....	38
VIII. PODSUMOWANIE	39

I. WPROWADZENIE

Pomoc społeczna, zgodnie z definicją ustawy jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W 2016 roku pomoc udzielana była z powodu trudnej sytuacji życiowej, przy spełnieniu ustawowego kryterium dochodowego, które odpowiednio wynosiło:

- dla osoby samotnie gospodarującej **634** zł.
- dla osoby w rodzinie **514** zł.

Pomoc w zakresie dożywiania na podstawie Uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przyznawano osobom i rodzinom spełniającym poniższe kryteria dochodowe:

- dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekraczał 150% ustawowego kryterium dochodowego tj. **951** zł,
- dla osoby w rodzinie, której dochód nie przekraczał 150% ustawowego kryterium dochodowego tj. **771** zł.

W przypadku przyznawania pomocy w formie posiłków na podstawie Uchwały Nr XXXVI/335/14 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 23 stycznia 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego stanowiącego podstawę przyznania pomocy w formie dożywiania w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, pomoc była przyznawana nieodpłatnie dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (Ośrodek) w Solcu Kujawskim wykonywał zadania gminy oraz zadania zlecone przez administrację rządową. Pomoc udzielana była w formie pieniężnej, niepieniężnej oraz pracy socjalnej w naturze i usługach.

Świadczenia miały charakter stały, okresowy lub jednorazowy. Osobom niezaradnym życiowo, niepełnosprawnym, Ośrodek pomoc na dofinansowanie do opłat za gaz, energię elektryczną przekazywał na konta, natomiast pomoc na opał realizowano w formie rzeczowej. Praca socjalna z klientami nastawiona była na ich usamodzielnienie życiowe oraz integrację ze środowiskiem lokalnym. Kontynuowano pracę opartą o aktywne formy pracy socjalnej tj. kontrakty socjalne z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji: prace społecznie – użyteczne, grupy wsparcia, szkolenia zawodowe, warsztaty psychologiczne. Realizowano wsparcie rodzin przez asystenta rodziny, w celu wzmacniania rodziny w jej funkcjonowaniu. Osobom wymagającym wsparcia w codziennych czynnościach przyznawano usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania lub w ośrodkach wsparcia oraz domach pomocy społecznej. Udzielano pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej oraz osobom będącym w kryzysie.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim realizował zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jak również ustawy o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy. Z upoważnienia Burmistrza Miasta i Gminy Solec Kujawski realizowano zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wszystkie działania podejmowane w 2016 roku oparte były o wspomniane ustawy oraz zgodne z uchwałami Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim.

Bieżąca działalność zgodna była z niżej wymienionymi dokumentami:

1. Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2014 – 2020;
2. Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2016 - 2023
3. Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2016 - 2020;
4. Uchwałą nr XXII/207/16 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie zmiany Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim;
5. Zarządzeniem Nr IV/38/14 Burmistrza Miasta i Gminy Solec Kujawski z dnia 31 grudnia 2014r., w sprawie uchwalenia regulaminu organizacyjnego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim ze zmianami;
6. Uchwałą Nr XII/115/15 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 18 grudnia 2015r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na rok 2016, ze zmianami.

7. Uchwałą Nr XII/114/15 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na rok 2016, ze zmianami.
8. Uchwałą Nr XII/116/15 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2016 - 2020.

Zadania MGOPS realizowane były w szczególności na podstawie niżej wymienionych przepisów prawa:

1. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zmianami),
2. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zmianami),
3. Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2046 ze zmianami),
4. Ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1255),
5. Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1828 ze zmianami),
6. Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r., poz. 546 ze zmianami),
7. Ustawy z dnia 13 października 1998 r. systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 963 ze zmianami),
8. Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 ze zmianami),
9. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zmianami),
10. Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszy Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zmianami),
11. Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 ze zmianami),

12. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 ze zmianami),
13. Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016r., poz. 645 ze zmianami),
14. Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2016 r., poz. 169 ze zmianami),
15. Ustawą z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 86, poz. 732 ze zmianami),
16. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
17. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r., poz. 224 ze zmianami),
18. Uchwały nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (MP poz. 1024 ze zmianami),
19. Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 902),
20. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz.1870 ze zmianami),
21. Uchwały Nr X/58/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim z dnia 26 kwietnia 1990r. w sprawie utworzenia Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim,
22. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016 r., poz. 575 ze zmianami),

Przez cały rok prowadzona była akcja informacyjna dla mieszkańców Solca Kujawskiego dotycząca działalności merytorycznej Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim w formie ulotek, poprzez stronę internetową, **Biuletyn Informacji Publicznej** Ośrodka, a także w komunikatach prasowych w „Wiadomościach z Ratusza”.

II. STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W SOLCU KUJAWSKIM

Struktura Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest na bieżąco dostosowywana do potrzeb wynikających z realizowanych zadań. Zgodnie ze statutem przyjętym Uchwałą nr VI/60/15 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 12 czerwca 2015 roku w sprawie uchwalenia Statutu Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim, Ośrodek, jako koordynator działań w zakresie pomocy społecznej w mieście, diagnozuje i tworzy kompleksowy system odpowiadający potrzebom w zakresie pomocy społecznej. Według stanu na 31.12.2016 r. w Ośrodku w Solcu Kujawskim zatrudnionych było **46** osób, w tym w Warsztacie Terapii Zajęciowej – **9** osób.

Liczba pracowników socjalnych wykonujących zadania gminy wynosiła **9 osób**, średnio na 1 pracownika socjalnego przypadało **1802** mieszkańców.

Jedną z najważniejszych funkcji polityki personalnej jest wspieranie rozwoju i kariery zawodowej pracowników. Prawidłowy wybór szkoleń pozwala na systematyczny wzrost umiejętności i kwalifikacji specjalistycznych pracowników. W celu podnoszenia swoich kompetencji i kwalifikacji zawodowych pracownicy uczestniczyli w seminariach i konferencjach dotyczących m.in.:

- nowelizacji w świadczeniach rodzinnych – 1 osoba,
- wnioskowanie o dofinansowanie projektów unijnych – 2 osoby,
- „Świadczenia wychowawcze 500+” – 3 osoby,
- wydawanie zezwoleń alkoholowych – 2 osoby,
- „Ekspert ds. pisania wniosków o dofinansowanie projektów ze środków EFS 2014 – 2020 – 2 osoby,
- seminarium dotyczącym roli asystenta rodziny – 2 osoby,
- realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – 3 osoby,
- „Kontrola zarządcza i zarządzanie ryzykiem” – 3 osoby,
- dialog motywujący jako narzędzie pracy członków GKRPA – 2 osoby,
- „Wywiad środowiskowy w świetle aktualnych zmian” – 1 osoba,
- „Program Rodzina 500+” – 2 osoby,
- „Fundusz alimentacyjny – aktualne problemy” – 2 osoby,
- „Pomoc Społeczna a ochrona zdrowia psychicznego” – 3 osoby,
- „Sytuacja niestandardowa w pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i Grupy Roboczej” – 3 osoby,

- rozliczanie projektów EFS – 1 osoba,
- „Praca z oporem” – 1 osoba,
- przygotowanie projektu OPS i PUP – 2 osoby,
- GKRPA - kontrola punktów sprzedaży – 2 osoby,
- „Świadczenia Rodzinne – aktualne problemy” – 2 osoby,
- „Finanse, księgowość, sprawozdawczość działu 855” – 1 osoba,
- obsługa nowego systemu e Puap – 2 osoby,
- obowiązki gminy związane z kierowaniem do DPS – 2 osoby,
- oprogramowanie do obsługi świadczeń wychowawczych – 1 osoba,
- „Aktualności w rozliczeniach VAT” – 2 osoby,
- „KPA w OPS” – 3 osoby,
- oprogramowanie Wywiad Plus – 2 osoby,
- „Świadczenia nienależnie pobrane w systemie pomocy społecznej” – 2 osoby,
- „Prawo zamówień publicznych i zasada konkurencyjności w projektach współfinansowanych ze środków EFRR na lata 2014 – 2020 – 2 osoby,
- „Kwalifikowalność wydatków w projektach współfinansowanych ze środków UE w ramach EFS na lata 2014 – 2020, ze szczególnym uwzględnieniem zasady konkurencyjności” – 2 osoby,
- praca asystenta z rodziną – 2 osoby,
- „Centralizacja VAT w samorządach oraz JPK” – 2 osoby,
- „Praktyczne rozwiązania w zakresie przeciwdziałania przemocy” – 2 osoby,
- „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 (POPŻ)” – 1 osoba,
- „Świadczenia rodzinne – aktualne problemy” – 3 osoby.

Na realizację szkoleń Ośrodek pozyskał środki w wysokości 14 088,00zł. z Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Pozyskanie i zatrzymanie pracowników o wysokich kwalifikacjach oraz stałe uzupełnianie wiedzy i umiejętności pracowników w sposób decydujący wpływają na pozycję Ośrodka. Rosnące potrzeby i oczekiwania społeczeństwa powodują poszerzenie zakresu działań, a wykwalifikowani pracownicy radzą sobie znacznie lepiej z nowymi zadaniami.

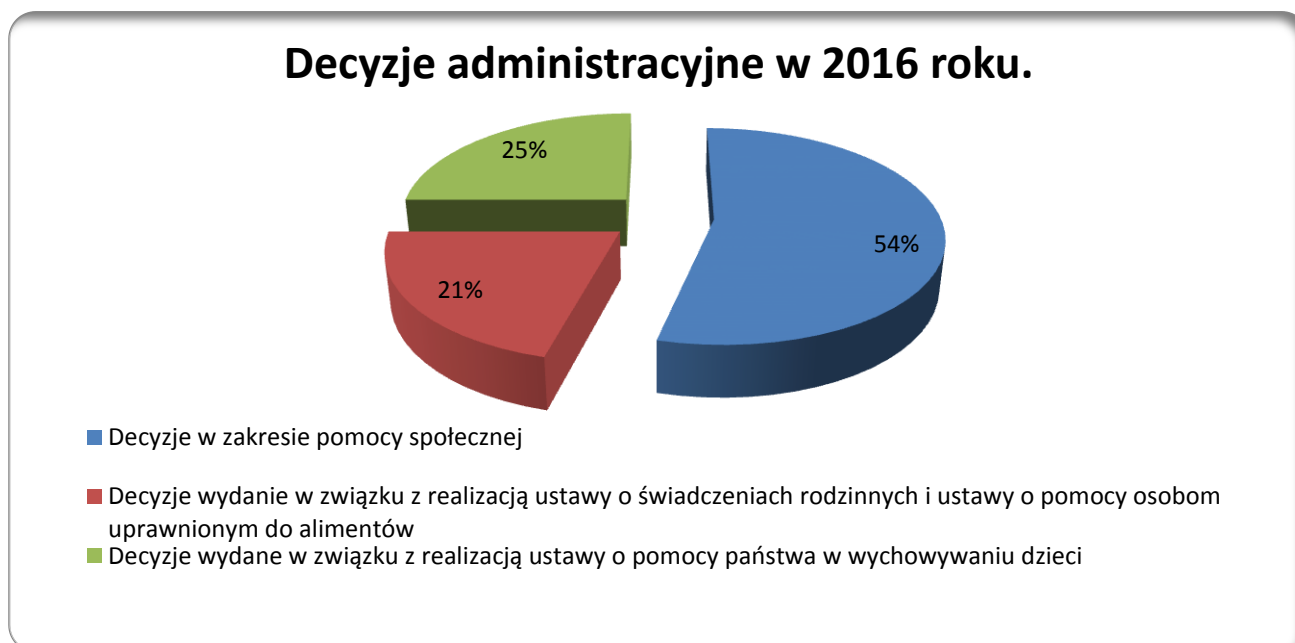
III. REALIZACJA ZADAŃ

Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim udzielał pomocy na podstawie decyzji administracyjnych w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy, z wyłączeniem pracy socjalnej, poradnictwa, udziału w grupach wsparcia, sesjach terapeutycznych i spotkaniach integracyjnych.

Tabela 1: Liczba wydanych decyzji administracyjnych.

Wyszczególnienie		Liczba
1.	Liczba wydanych decyzji ogółem, w tym:	5 101
	Liczba wydanych decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej	2 750
	Liczba wydanych decyzji w związku z realizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	1 052
	Liczba wydanych decyzji w związku z realizacją ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci - świadczenie wychowawcze 500+	1 299

Wykres 1: Procentowe przedstawienie liczby wydanych decyzji w 2016 r.

W 2016 roku liczba decyzji administracyjnych w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła o 36%. Powodem wzrostu ilości wydanych decyzji była realizacja Programu „Rodzina 500+”. Nastąpił również wzrost o 28% liczby decyzji wydanych w związku z realizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych.

1. Zadania Miejsko–Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Do zadań Ośrodka realizowanych w 2016 r. należało w szczególności:

- 1) wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- 2) realizację rządowych programów pomocy społecznej i gminnych programów osłonowych,
- 3) opracowanie i realizacja gminnej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych,
- 4) pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowaniu dzieci wynikającą z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 5) podejmowanie działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w tym obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 6) przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 7) prowadzenie obsługi technicznej Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- 8) prowadzenie obsługi technicznej Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 9) opiekę nad działalnością Domu Pogodnej Jesieni,
- 10) realizację zadań wynikających z ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.
- 11) realizację zadań wynikających z ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego - w zakresie ustalania i wypłaty pomocy pieniężnej,
- 12) realizację innych zadań wynikających z przepisów prawa,
- 13) realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 14) realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".

Ponadto Ośrodek zapewniał obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz udział swych przedstawicieli w pracach tego Zespołu.

W realizacji zadań w 2016 roku Ośrodek współdziałał z organami administracji rządowej, samorządowej, stowarzyszeniami, fundacjami, jednostkami organizacyjnymi

wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej.

Na realizowane zadania w 2016 roku wydatkowano łączną kwotę 16 552 884,06 zł., z tego:

- zadania własne gminy – 4 663 057,78 zł
- zadania zlecone gminie – 11 889 826,28 zł

Ponadto Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskał środki finansowe z zewnątrz ujęte w budżecie na zasiłki dla osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w wysokości **585 100,00 zł** z firmy „SOLBET” spółka z o.o. w Solcu Kujawskim oraz wsparcie finansowe na działalność bieżącą Ośrodka z firmy: „SOLBET” Spółka z o.o. w Solcu Kujawskim w wysokości **29 160,00 zł.**

Klienci Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

W Solcu Kujawskim wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku zamieszkiwało **16 219** mieszkańców. Na podstawie danych pochodzących z Narodowego Spisu Ludności w roku 2002 liczba gospodarstw domowych w gminie wynosi **5484**. Liczba bezrobotnych w gminie na dzień **31 grudnia 2016 roku** wynosiła **394** osoby. W porównaniu z rokiem 2015 liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 7 osób.

Klientami Miejsko–Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej były osoby korzystające z pomocy na podstawie różnych ustaw:

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej

W 2016 roku z różnych form pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej skorzystało:

- **596 rodzin tj. 10,87% ogółu gospodarstw domowych** w Solcu Kujawskim otrzymało pomoc i wsparcie;
- **471 rodzin tj. 8,59% ogółu gospodarstw domowych** w Solcu Kujawskim, którym przyznano świadczenia w ramach zadań własnych i zleconych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania;
- **353 rodziny**, którym udzielano pomocy w postaci pracy socjalnej, w tym **125 rodzin tj. 2,28% ogółu gospodarstw domowych** w Solcu Kujawskim objętych było pomocą wyłącznie w formie pracy socjalnej.

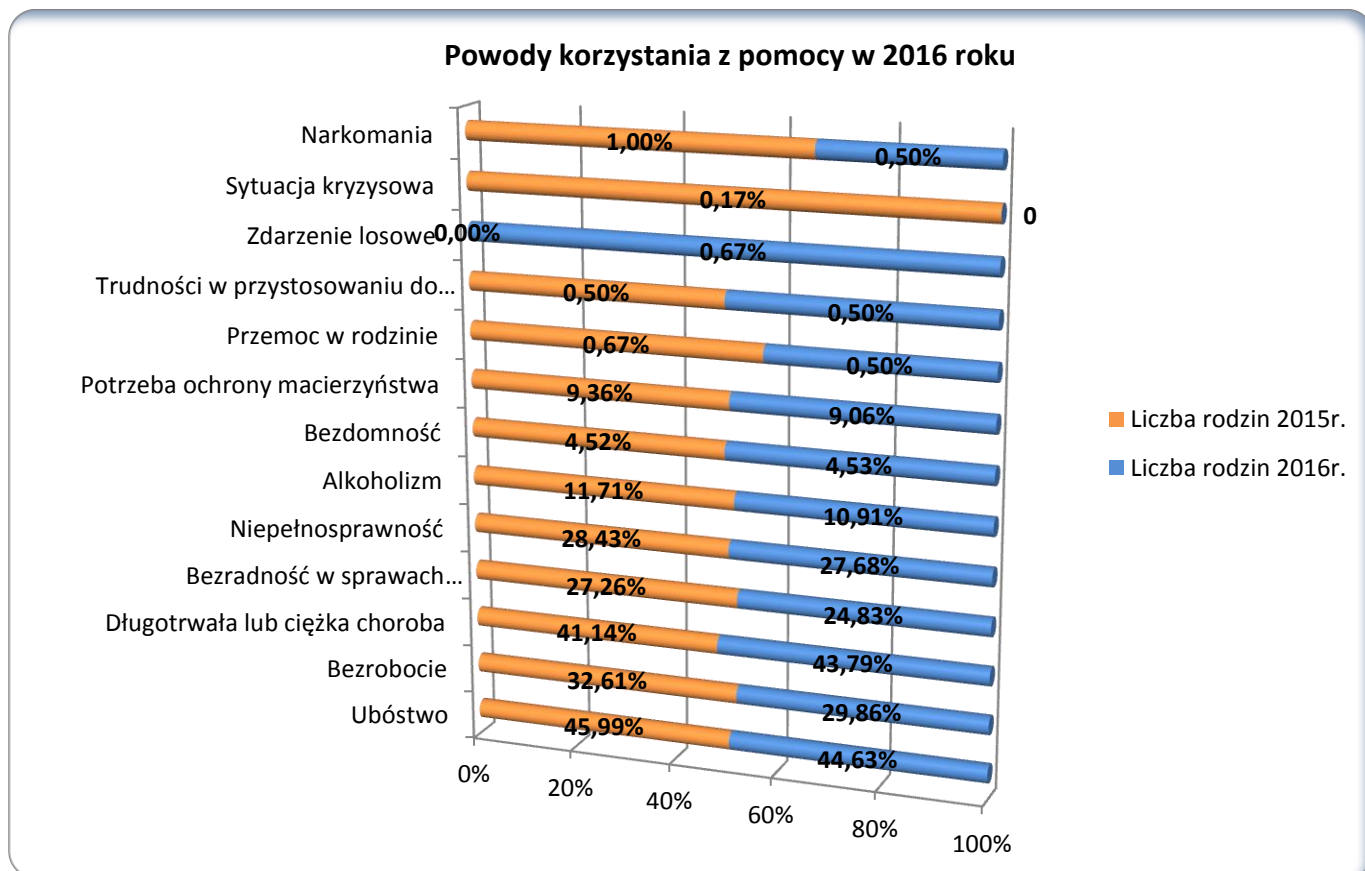
W porównaniu z rokiem 2015 nastąpił minimalny spadek rodzin korzystających z pomocy i wsparcia o 0,3% i wzrost liczby rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie o 1,5%, co może wskazywać na ustabilizowanie się sytuacji odbiorców pomocy społecznej. Liczba rodzin objętych pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej zmalała o 6,7% w stosunku do roku poprzedniego.

Poniżej, w tabeli przedstawione zostały główne powody przyznawania pomocy rodzinom w 2016 roku w zestawieniu z danymi z roku ubiegłego.

Tabela 2: Przyczyny trudnych sytuacji życiowych w rodzinach objętych wsparciem w 2016 roku w odniesieniu do roku 2015. Powody przyznawania pomocy mogą współwystępować ze sobą, wobec tego nie sumują się.

Powody przyznania pomocy przez MGOPS w 2016 r. w odniesieniu do 2015 roku				
Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
	2016 rok		2015 rok	
Ubóstwo	266	622	275	697
Bezrobocie	178	480	195	567
Długotrwała lub ciężka choroba	261	424	246	425
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	148	549	163	632
Niepełnosprawność	165	317	170	319
Alkoholizm	65	88	70	100
Bezdomność	27	46	27	38
Potrzeba ochrony macierzyństwa	54	274	56	289
Przemoc w rodzinie	3	7	4	15
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	4	3	3
Zdarzenie losowe	4	9	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	1
Narkomania	3	3	6	7

Wykres 2: Procentowe przedstawienie powodów korzystania z pomocy przez rodziny, którym została ona udzielona w 2016 r. w odniesieniu do roku 2015. Powody przyznawania świadczeń mogą współwystępować ze sobą, wobec tego nie sumują się.

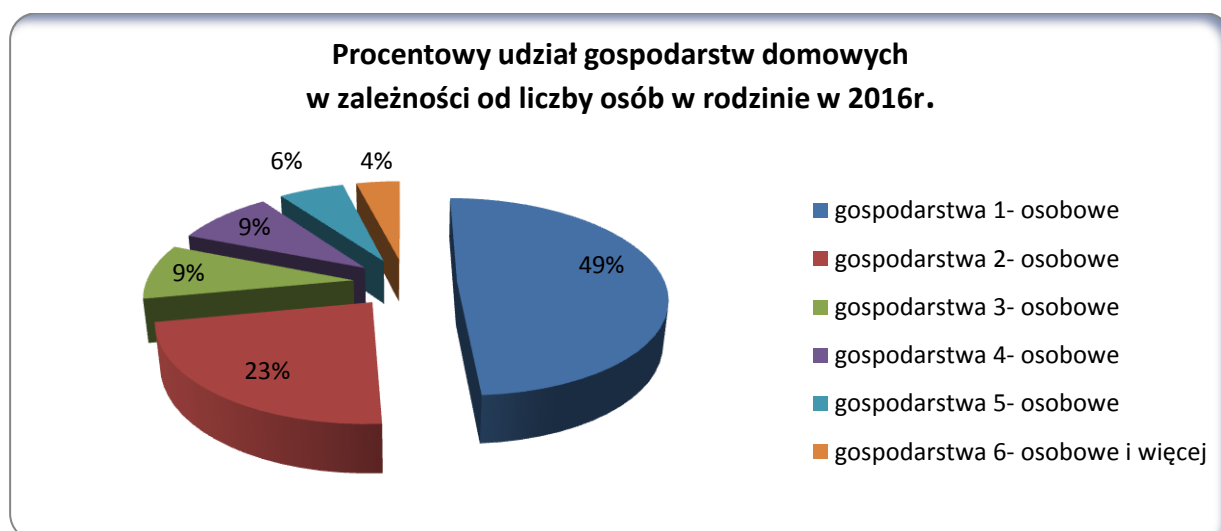
Głównymi powodami udzielenia pomocy w roku 2016 było ubóstwo 44,63%, długotrwała lub ciężka choroba 41,14%, bezrobocie 29,86% i niepełnosprawność 27,68%. Na wysokim poziomie, jako przyczyna przyznania świadczeń z pomocy społecznej należały problemy w rodzinie (przede wszystkim bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego), które jako główny czynnik występowały w 24,83% gospodarstw domowych. Pomimo wsparcia rodzin w ramach realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i otrzymywania świadczenia 500+ w stosunku do roku 2015 zaobserwować można niewielki spadek liczby rodziny korzystających z pomocy. Nadal na wysokim poziomie pozostaje liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu występujących problemów opiekuńczo-wychowawczych z dziećmi. Nadmienić należy, iż co roku zwiększa się liczba osób korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby. Świadczyć to może o starzeniu się społeczeństwa, w którym tego typu problemy coraz częściej występują. Zaznaczyć należy, że wiele osób i rodzin dotkniętych jest wieloma dysfunkcjami. W związku z występowaniem tych problemów w społeczeństwie i utrzymywaniu się ich na

wysokim poziomie, Ośrodek dostosowywał swoje zadania do potrzeb, w celu minimalizacji występowania tych zjawisk.

Tabela 3: Typy rodzin objętych pomocą na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2016 r.		2015 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem	596	1288	598	1358
O liczbie osób 1	293	293	271	271
2	134	268	134	268
3	51	153	63	189
4	55	220	57	228
5	37	185	45	225
6 i więcej	26	169	28	177
Rodziny z dziećmi ogółem	167	684	188	769
O liczbie dzieci 1	56	163	60	172
2	58	234	65	261
3	32	155	41	202
4	13	76	15	86
5	6	38	7	48
6 i więcej	2	18	0	0
Rodziny emerytów i rencistów	166	254	135	225

Wykres 3: Procentowy udział gospodarstw domowych w zależności od liczby osób w rodzinie w 2016 r.

W 2016 roku zdecydowanie największą grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe, wskaźnik beneficjentów wynosił 49% wszystkich gospodarstw korzystających z pomocy społecznej, natomiast 23% stanowiły

gospodarstwa dwuosobowe. Udział gospodarstw wieloosobowych, liczących 4 i więcej osób, wynosił zaledwie 9% wszystkich obejmowanych wsparciem środowisk.

Wśród obejmowanych pomocą środowisk w 2016 r. 28% stanowiły rodziny z dziećmi, taką samą wartość procentową stanowiły środowiska emerytów i rencistów.

W roku 2016 nastąpił spadek o prawie 13% liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej.

Praca socjalna

Praca socjalna była podstawowym zadaniem realizowanym przez pracowników socjalnych i świadczona była na rzecz osób i rodzin bez względu na posiadany przez nich dochód. W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej praca socjalna oznacza działania podejmowane na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest ona z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Ma za zadanie również rozwinięcie aktywności ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe dla tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osób i ich prawa do samostanowienia.

W 2016 r. wszystkie osoby i rodziny otrzymujące pomoc finansową objęte były również działaniami w formie pracy socjalnej.

W 2016 roku w Miejsko–Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej osoby długotrwale bezrobotne, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej miały możliwość odbycia następujących form aktywności zawodowej:

- **4 osoby** odbyły staże,
- **3 osoby** odbyły praktyki zawodowe,
- **3 osoby** pracowały w ramach robót publicznych.

Wywiad środowiskowy

Głównym narzędziem pracy pracownika socjalnego był rodzinny wywiad środowiskowy. Pracownicy oprócz wywiadów środowiskowych, w celu udzielenia pomocy, przeprowadzali także wywiady na potrzeby innych placówek pomocowych i instytucji, w celu oceny sytuacji osoby lub rodziny oraz wykonywali szereg różnych prac i działań w ramach swoich zadań i obowiązków.

Tabela 4: Działania pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej.

Rodzaj podejmowanych działań	Ilość
Wywiady środowiskowe i informacyjne na potrzeby innych jednostek pomocy społecznej, w tym:	28
dot. zobowiązań alimentacyjnych rodzin osób przebywających w domach pomocy społecznej	7
Informacje dotyczące rodzin, o których mowa w art. 105 ustawy o pomocy społecznej	415
Kompletowanie dokumentacji dla osób ubiegających się o miejsca w domach pomocy społecznej	2
Wywiady środowiskowe i informacje udzielane na wniosek Policji i Prokuratury	15
Wywiady środowiskowe i informacje udzielane na wniosek Sądów i innych instytucji w tym:	23
dot. sytuacji małoletnich	7
dot. predyspozycji osób i rodzin do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	2
Monitorowanie środowiska w związku z podejrzeniem przemocy	106
Postępowanie w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej – określonych w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	24
Wydawanie zaświadczeń	56

2. Zadania własne gminy

2.1. Struktura i wydatki wybranych rodzajów świadczeń

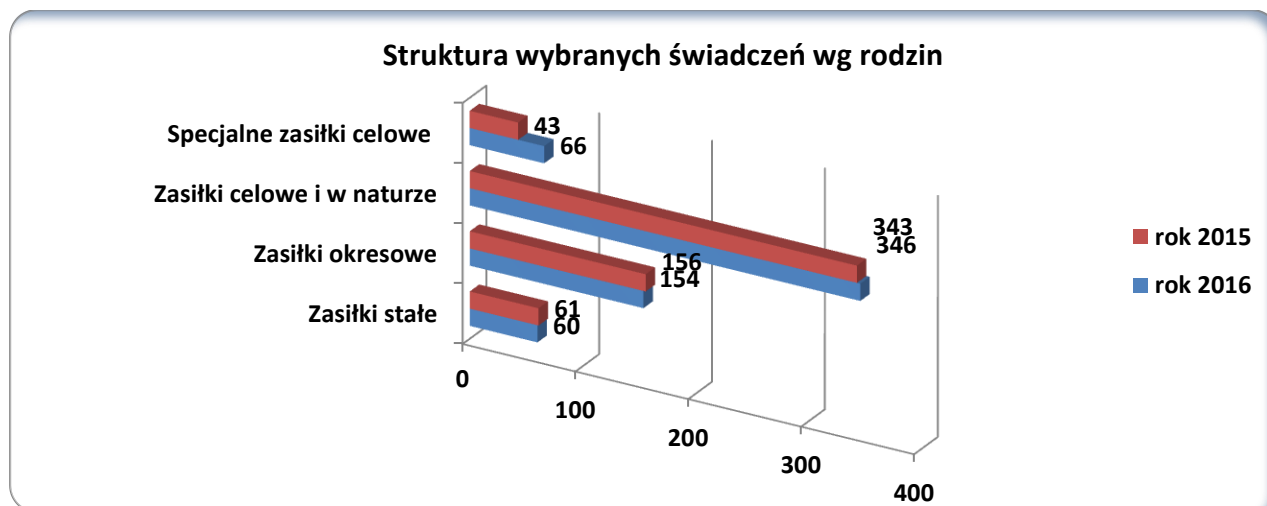
Zasiłki stałe – wypłacono **572** świadczenia **60** rodzinom na łączną kwotę **283 417,89 zł**. Wysokość wymienionego zasiłku, w przypadku osoby samotnie gospodarującej, stanowiła różnicę między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, nie więcej jednak niż 604 zł. Natomiast w przypadku osoby w rodzinie wysokość zasiłku stanowiła różnicę między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie.

Zasiłki okresowe – wypłacono **638** świadczeń **154** rodzinom na łączną kwotę **230 779,00 zł**. Wysokość zasiłku okresowego dla osoby samotnie gospodarującej wynosiła - 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby,

w przypadku rodziny – 50% różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie mogła być niższa niż 20 zł miesięcznie.

Zasiłki celowe i w naturze (w tym specjalne zasiłki celowe) przyznawane były najczęściej na zakup: żywności, odzieży i obuwia, opału, podręczników i przyborów szkolnych, leków, środków czystości oraz dofinansowania do rachunków za gaz i energię elektryczną. Przyznawane były także z powodu zdarzenia losowego. Z tego tytułu **346** rodzin otrzymało zasiłek celowy. Wyplacono również specjalne zasiłki celowe, które otrzymało **66** rodzin. Łącznie na ten rodzaj pomocy przeznaczono kwotę **353 142,00 zł**.

Wykres 4: Porównanie liczby rodzin korzystających z wybranych świadczeń w roku 2016 w stosunku do roku 2015.

W 2016 roku liczba rodzin, które otrzymały wsparcie w formie zasiłku okresowego, zasiłku celowego i w naturze, zasiłku stałego w stosunku do roku poprzedniego kształtowała się na podobnym poziomie. Jeśli chodzi o specjalny zasiłek celowy, to w roku sprawozdawczym liczba rodzin, które skorzystały z tego rodzaju wsparcia wzrosła o 53,49% w stosunku do roku 2015.

W ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 zgodnie z umową zawartą z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim pomocą objęto 764 osoby. Zbiorowość osób w gospodarstwach domowych z dochodem powyżej kryterium dochodowego zarówno w gospodarstwach jednoosobowych jak i wieloosobowych liczyła 764 osoby, czyli blisko 74% ogółu beneficjentów pomocy społecznej.

Wydatkowano kwotę 337 833 zł, z czego:

- środki własne gminy – 101 350 zł,

- dotacja – 236 483 zł.

Środki wydatkowano na następujące formy pomocy:

- zakup posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach – **207** osób,
- zakup posiłków dla dorosłych – **33** osoby,
- świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności – **450** osób.

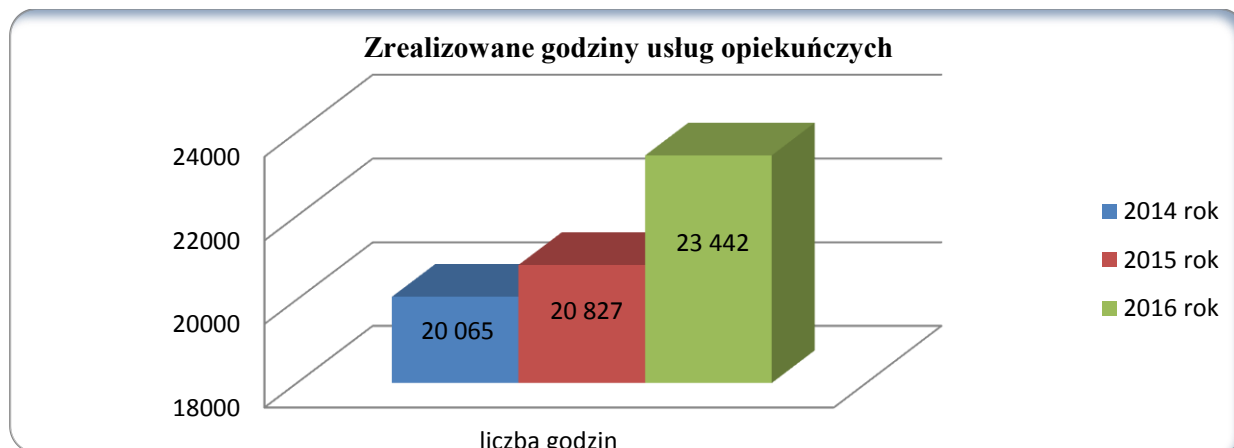
Większość z tych osób skorzystało z w/w programu rządowego, w którym dochód na osobę był podwyższony do 150% kryterium dochodowego w stosunku do roku 2015.

2.2. Usługi opiekuńcze

Pomocą w formie usług opiekuńczych w 2016 r. objęto ogółem **116 osób**, w stosunku do roku ubiegłego nastąpił wzrost o 17 osób . Zrealizowanych zostało 23 442 godzin świadczeń. Ośrodek wydatkował na ten cel **351 630,00 zł**. Realizacja usług objęta była kontrolą pracowników Miejsko–Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim. Cena jednej godziny usług opiekuńczych w ciągu całego roku wynosiła **15 zł**. Realizacja powyższych świadczeń umożliwiła osobom starszym, niepełnosprawnym fizycznie pozostanie w swym środowisku zamieszkania. Pomoc w formie usług opiekuńczych świadczona była przez opiekunki zatrudnione w Miejsko–Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. W uzasadnionych przypadkach funkcjonowała rozszerzona oferta usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych w godzinach popołudniowych i w dni wolne od pracy. W ramach oferty skierowanej do osób obłożnie chorych w roku 2016 objęto wsparciem w formie usług opiekuńczych:

- w godzinach popołudniowych – **11 środowisk** (1159 godzin),
- w soboty i niedziele – **7 środowisk** (1135 godzin).

Wykres 5: Liczba godzin świadczeń realizowanych w ramach usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2014 – 2016.

Liczba zrealizowanych godzin w ramach usług opiekuńczych rośnie każdego roku o kilka procent, świadczy to o coraz większym zapotrzebowaniu na tego rodzaju wsparcie.

Usługi opiekuńcze są obecnie kluczową formą pomocy ze względu na prognozy demograficzne oraz względy ekonomiczne, gdy następuje konieczność zapewnienia osobom starszym i chorym całodobowej opieki.

Nadal funkcjonowała niewielka wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, w której znajdowały się:

- **3** wózki inwalidzkie,
- **2** balkoniki – 4 kołowe,
- **2** balkoniki kroczące,
- **3** krzeselka toaletowe,
- **12** sztuk kul łokciowych,
- **2** zestawy do mycia głowy.

2.3. Domy Pomocy Społecznej

Osoby, którym nie można było zapewnić właściwej pomocy w środowisku, w tym również poprzez zabezpieczenie odpowiedniej ilości godzin usług opiekuńczych, kierowane były przez Ośrodek do domów pomocy społecznej. W roku ubiegłym skierowano do DPS **3** osoby z terenu Miasta i Gminy Solec Kujawski. W 2016 roku wydatki związane z pobytem mieszkańców w DPS wyniosły 323 249,37 zł.

Pomocą w tej formie objęto **12** osób, w tym:

- dla osób z zaburzeniami psychicznymi – **4 osoby**,
- dla osób somatycznie chorych – **2 osoby**,
- dla osób w podeszłym wieku – **6 osób**.

2.4. Odpłatność za dzieci przebywające w pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- w pierwszym roku pobytu dziecka gmina ponosi 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej, w drugim roku ponosić będzie 30%, a w trzecim i następnych latach 50%.

W 2016 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim ponosił częściową odpłatność za **27** dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w tym:

- w placówce opiekuńczo-wychowawczej **6** dzieci,
- w zawodowej rodzinie zastępczej **1** dziecko,
- w spokrewnionej rodzinie zastępczej **20** dzieci.

W roku 2016 na utrzymanie dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wydatkowano kwotę w wysokości **136 927,56zł**. Natomiast na utrzymanie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wydano **93 327,15zł**.

W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił kolejny wzrost kosztów związanych z odpłatnością za dzieci przebywające w pieczy zastępczej, związane jest to po części zwiększeniem procentowej odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczych, związany z dłuższym okresem przebywania dzieci w danej placówce.

Każde „wyrwanie” dziecka ze środowiska rodzinnego najtrudniejsze jest zawsze dla dziecka, dlatego pozytywną zmianą jest tendencja do umieszczania dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych oraz w spokrewnionych rodzinach zastępczych, które dają dziecku namiastkę życia rodzinnego, a czasami stają się tą prawdziwą rodziną dającą poczucie miłości i bezpieczeństwa. W roku 2016 zdecydowana większość dzieci przebywała w spokrewnionej rodzinie zastępczej co zmniejszyło traumatyczne przeżycia dzieci, które zostały odebrane rodzicom. Sześcioro dzieci przebywało nadal w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Dzięki systematycznej pracy z rodzinami asystentów rodziny i pracowników socjalnych w roku 2016 ośmioro dzieci powróciło z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

3. Zadania zlecone gminie

3.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistycznymi usługami dla osób z zaburzeniami psychicznymi, na podstawie decyzji administracyjnych, objęto **11** rodzin, w tym **13** dzieci. Były one objęte wsparciem pedagoga.

Liczba świadczeń wyniosła **1728** godzin. Na realizację tego zadania wydatkowano kwotę **58 579,20 zł**. Jakość realizacji usług objęta była kontrolą pracowników merytorycznych Ośrodka. Koszt jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych w okresie sprawozdawczym wynosił za jedną godzinę pracy pedagoga 33,90 zł.

3.2. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny

W rozdziale 85212 realizowane były wydatki związane z wypłatą świadczeń rodzinnych, składek ZUS opłacanych świadczeniobiorcom i świadczeń alimentacyjnych,

wypłacanych zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz wydatki związane z obsługą realizowanych świadczeń.

Zgodnie z ustawą, na obsługę tego zadania można przeznaczyć 3% dotacji na świadczenia. Dotacja została w pełni wykorzystana. Wskaźnik ten jest jednak zbyt niski i nie wystarcza na pokrycie wszystkich wydatków związanych z obsługą powyższego zadania.

Łączne koszty poniesione na wypłatę świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, składek na ubezpieczenie społeczne oraz obsługę w/w świadczeń w 2016r. stanowiły kwotę 4 575 722,73 zł, z czego dotacja Wojewody wyniosła 4 473 319,04 zł, w tym:

ZADANIA ZLECONE:

• świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny	4 151 532,43 zł,
• opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalno - rentowe	198 429,03 zł,
• koszty obsługi	123 357,58 zł.

ZADANIA WŁASNE:

- koszty obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego – 102 403,69 zł.

3.3 Struktura świadczeń rodzinnych.

W okresie sprawozdawczym, świadczeniami rodzinnymi objęto **868** rodzin;

- zasiłki i dodatki do zasiłków rodzinnych otrzymało **429** rodzin;
- świadczenia opiekuńcze otrzymało **57** rodzin;
- zasiłek pielęgnacyjny przysługujący osobie do 16 roku życia otrzymało **85** dzieci;
- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności **133** osoby
- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia **123** osoby;
- zasiłek pielęgnacyjny z tytułu ukończenia 75 roku życia – **16** osób.

Z powyższych danych wynika iż, w roku 2016 nastąpił wzrost o **16,98%** rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w stosunku do 2015 roku.

Łącznie w **2016 r.** wydano **864** decyzje administracyjne, na podstawie których wypłacono **17 169** świadczeń, z czego:

- **11 830** świadczeń – zasiłki rodzinne i dodatki,
- **171** świadczeń - jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
- **4 686** - świadczenia opiekuńcze,
- **106** świadczeń – zasiłki dla opiekunów,
- **62** świadczenia – specjalne zasiłki opiekuńcze,
- **314** świadczeń – świadczenia rodzicielskie.

Tabela 5: Rodzaje świadczeń i środki finansowe na realizację świadczeń rodzinnych w 2016 r.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Rok 2016		Rok 2015	
		Wydatki w zł.	Liczba świadczeń	Wydatki w zł.	Liczba świadczeń
1.	Świadczenia rodzicielskie	291 451,60	314	-----	-----
2.	Zasiłki rodzinne:	869 490,70	7971	655 170	6 548
3.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:			357 650	2 969
3.1	Urodzenia dziecka	38 603,40	51	33 000	33
3.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	87 948,15	231	72 574	191
3.3	Samotnego wychowywania dziecka	68 626,53	373	56 400	317
3.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	11 049,14	136	8 220	131
3.5	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	42 661,24	436	29 400	355
2.6	Rozpoczęcia roku szkolnego	47 953,04	436	40 400	404
2.7	Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	2 746,00	26	3 120	34
2.8	Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	22 290,34	351	15 032	284
2.9	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	123 840,82	1389	99 510	1220
3.	Zasiłki pielęgnacyjne	612 612,00	4004	589 203	3851
4.	Świadczenia pielęgnacyjne	800 985,00	620	666 400	558
5.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	158 000,00	158	114 000	114
6.	Zasiłki dla opiekunów	55 120,00	106	61 915	120
7.	Specjalne zasiłki opiekuńcze	32 240,00	62	28 253	56

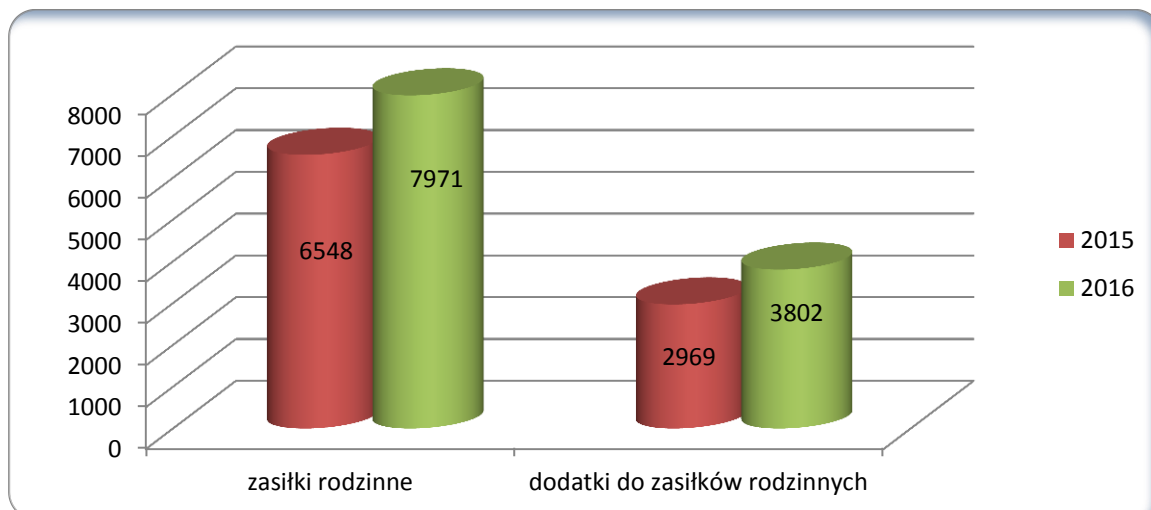
Zasiłki rodzinne w ilości 7971 świadczeń na łączną kwotę **869 490,70** zł, liczba rodzin 311
w tym:

- **117** rodzin z zasiłkiem na 1 dziecko,
- **118** – na 2 dzieci,
- **54** – na 3 dzieci,
- **22** – na 4 i więcej dzieci.

Dodatki do zasiłków rodzinnych: 3 802 świadczenia na kwotę **445 490,99 zł**, w tym z tytułu:

- urodzenia dziecka **51** świadczeń na kwotę 38 603,40 zł, liczba rodzin **37**, liczba dzieci **40**;
- opieki nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego **231** świadczeń na kwotę **87 948,15 zł**, liczba rodzin **32**,
- samotnego wychowywania dziecka **373** świadczeń na kwotę **68 626,53 zł**, liczba rodzin **30**;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia **136** świadczeń na kwotę **11 049,14 zł**, liczba rodzin **17**,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia **436** świadczeń na kwotę **42 661,24 zł**, liczba rodzin **45**,
- rozpoczęcia roku szkolnego **809** świadczenia na kwotę **48 462,04 zł.**, liczba dzieci **809**,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej **1398** świadczeń na kwotę **123 840,82 zł**, liczba rodzin **76**,
- na pokrycie wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła **26** świadczeń na kwotę **2 746 zł**, liczba rodzin **3**,
- na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła **351** świadczeń na kwotę **22 162,67 zł**, liczba rodzin **45**.

Wykres 6: Liczba świadczeń wypłaconych w ramach zasiłków i dodatków do zasiłków rodzinnych w 2016 roku w odniesieniu do roku 2015.

W 2016 roku nastąpił wzrost o 21,73% liczby świadczeń zrealizowanych w ramach zasiłków rodzinnych oraz 28,06% liczby świadczeń zrealizowanych w ramach dodatków do zasiłków rodzinnych.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Liczba **158** świadczeń, na kwotę 158 000 zł, liczba rodzin **156**. Część osób, które otrzymały powyższą zapomogę, z powodu przekroczenia kryterium uprawniającego, nie uzyskała uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

Świadczenia opiekuńcze 4 686 – świadczenia na kwotę **1 445 837,00** zł, w tym:

- zasiłki pielęgnacyjne **4004** świadczenia, na kwotę **612 612,00** zł,
- świadczenia pielęgnacyjne **620** świadczeń na kwotę **800 985,00** zł,
- specjalne zasiłki opiekuńcze **62** świadczenia na kwotę **32 240,00** zł,
- zasiłki dla opiekunów **106** świadczeń na kwotę **55 120,00** zł.

60 osobom otrzymującym: świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekunów, opłacano **629** składek na ubezpieczenie emerytalno – rentowe, na łączną kwotę **198 429,03** zł.

Ogółem koszty obsługi świadczeń rodzinnych w roku 2016 wyniosły:

- zadania zlecone – 96 679,18 zł.
- zadania własne – 71 681,69 zł.

3.4. Świadczenie wychowawcze 500 Plus

Od 1 kwietnia 2016 roku rodzinom z dziećmi przyznawane jest świadczenie wychowawcze w ramach Programu „Rodzina 500 plus”. W okresie sprawozdawczym wypłacono 14 413 świadczeń wychowawczych na kwotę 7 182 288,10 zł. Świadczenia zostały wypłacone na 1624 dzieci wychowujących się w 1174 rodzinach.

3.5. Fundusz alimentacyjny

W 2016 roku pomocą w formie świadczeń z funduszu alimentacyjnego objęto **136** rodzin. Wypłacono **2 129** świadczeń na kwotę **889 280,00** zł. Wydano w sprawie funduszu alimentacyjnego **188** decyzji.

Koszty wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych stanowiły 3% kwoty wypłaconych świadczeń i wyniosły **26 678,40** zł. (zadania zlecone), natomiast koszty obsługi finansowane jako zadania własne gminy wyniosły – **30 722,00** zł.

3.6. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

W roku 2016 prowadzono postępowanie wobec **171** dłużników alimentacyjnych wskazanych przez komorników.

Ściągalność świadczeń z funduszu alimentacyjnego w roku 2016 wynosiła **234 072,68** zł, co w stosunku do wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego stanowi **26,32%**. Na wywiad alimentacyjny zgłosiło się **29** dłużników alimentacyjnych, którzy złożyli oświadczenia majątkowe.

3.7. Opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne za niektóre osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekunów oraz specjalny zasiłek opiekuńczy

Za osoby pobierające powyższe świadczenia, które nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu, Organ właściwy jest zobowiązany opłacać składkę na ubezpieczenie zdrowotne. W roku **2016** Ośrodek opłacił składkę dla **24** osób pobierających świadczenia opiekuńcze na ogólną kwotę **26 213,40** zł.

3.8. Warsztat Terapii Zajęciowej

Na działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej zostały wydatkowane środki w kwocie **533 200,00** zł, w tym z PFRON **479 880,00** zł, ze środków powiatu bydgoskiego kwota **53 320,00** zł.

Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką dziennego pobytu, przeznaczoną dla 30 osób (zwiększenie o 5 osób nastąpiło od 2016 roku). Do placówki uczęszczają osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w 2016 roku uczęszczało **31** osób.

Warsztat realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia – na miarę swoich indywidualnych możliwości oraz umożliwiające powrót na rynek pracy.

Rehabilitacja prowadzona była w sześciu pracowniach: stolarskiej, krawieckiej, technik biurowych, rękodzieła, pracowni gospodarstwa domowego, oraz pracowni rzemiosła twórczego (realizującego przygotowanie zawodowe poprzez produkcje mydła i świec ozdobnych) uruchomionej od 1 stycznia 2016 roku.

Poza zajęciami w pracowniach odbywa się również rehabilitacja ruchowa (zajęcia indywidualne i grupowe), zajęcia kulturalno – rekreacyjne (treningi nordic walking, zajęcia muzyczne) oraz spotkania z psychologiem (grupy spotkaniowo – treningowe mające na celu

kształtowanie postaw, tolerancji wobec innych, empatii, wrażliwości interpersonalnej, emocjonalnej i intelektualnej) oraz indywidualne wsparcie psychologa.

IV. FORMY WSPÓŁPRACY Z KLIENTEM

1. Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny jest narzędziem stosowanym w pracy socjalnej na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. 2010r., Nr 218, poz. 1439) Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Kontrakt przyczynia się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, prawidłowego pełnienia ról społecznych. W przypadku odmowy zawarcia kontraktu, niedotrzymania jego postanowień, nieuzasadnionej odmowy podjęcia pracy itp., ośrodek pomocy społecznej może odmówić pomocy finansowej lub ją wstrzymać. Praca w oparciu o kontrakt socjalny wymaga dużo większego nakładu pracy ze strony pracownika socjalnego, który musi utrzymywać stały kontakt z klientem, by wspierać a zarazem nadzorować przebieg umowy. Kontrakt jest często jedynym motywatorem do działania. Wiele osób korzysta ze wsparcia z pomocy społecznej od wielu lat, a tylko aktywna praca może spowodować podjęcie przez klienta działania w kierunku jego usamodzielnienia.

W 2016 roku pracownicy socjalni zawarli **53** kontrakty socjalne. **36** rodzin podjęło współpracę z asystentem rodziny, natomiast wzmożoną pracą socjalną zostało objętych **20** osób.

Od 1 lipca 2016 roku w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej nastąpiło wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegające na oddzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej oraz usług socjalnych.

2. Zespół Interdyscyplinarny

W okresie sprawozdawczym odbyły się **4** spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, podczas którego omawiano sprawy związane z przemocą w rodzinach. W skład Zespołu wchodził: pracownik socjalny, policjant, pedagodzy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pielęgniarki i kuratorzy.

3. Procedura „Niebieskie Karty”

W ramach pracy socjalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w okresie sprawozdawczym:

- prowadzono **106** Procedur „Niebieskie Karty”,
- odbyło się **208** posiedzeń grup roboczych,
- wystosowano **3** pisma do Policji,
- skierowano do Prokuratury **3** sprawy o wszczęcie postępowania o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie,
- do Sądu Rejonowego złożono **4** wnioski o wgląd w sytuację dzieci w rodzinie, w której zachodziło podejrzenie stosowania przemocy,
- zakończono **64** procedury „Niebieskie Karty” z powodu ustania przemocy lub braku przesłanek do wszczęcia procedury.

V. WSPARCIE DZIECKA I RODZINY W ŚRODOWISKU

Wsparcie dziecka i rodziny w środowisku opiera się głównie na prowadzonej z rodziną pracy socjalnej, w ramach której rodziny mogą korzystać z takich instrumentów jak: poradnictwo specjalistyczne, grupy wsparcia, praca asystenta rodziny w środowisku, praca zespołów interdyscyplinarnych, monitoring środowisk wielodysfunkcyjnych, w godzinach popołudniowych - w ramach popołudniowych wyjazdów w środowisko.

1. Środowiskowa praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta, opracowanie planu pomocy i wsparcia, w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osobistego. Problemy nie powinny być rozwiązywane w oderwaniu od sytuacji rodziny. Ważne jest, by podejście do sprawy rodziny objętej pracą socjalną było systemowe, skoncentrowane na wszystkich członkach rodziny, w oparciu o całościowe i komplementarne rozwiązywanie problemów.

2. Gminny asystent rodziny

Asysta rodzinna jest to zadanie realizowane w Ośrodku Pomocy Społecznej na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r., poz. 332 ze zmianami).

Jest to forma pomocy skierowana do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W ramach asysty praca prowadzona była przede wszystkim w środowisku rodziny, ale również poprzez nawiązanie współpracy ze służbami, które działają na rzecz rodziny np.: placówki oświatowe, poradnie zdrowia, policja, kurator.

W 2016 roku w Ośrodku zatrudnionych było do końca czerwca 4 asystentów rodziny, w tym jeden na pełen etat, dwóch asystentów na 0,5 etatu i 1 na umowę zlecenie. Natomiast od 1 lipca zatrudnionych było 2 asystentów rodziny w pełnym wymiarze czasu pracy.

W 2016 roku Ośrodek pozyskał dofinansowanie do dwóch etatów gminnych asystentów rodziny w formie dotacji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu: „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016”, w wysokości **27 000 zł.**

W ubiegłym roku asystent rodzinny w ramach pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej wspierał **36** rodzin, w których wychowywało się łącznie **99** dzieci.

Wśród rodzin objętych asystą rodzinną były:

- rodziny niepełne – 18,
- rodziny pełne – 12,
- konkubinaty – 6.

W 2016r. współpracę z asystentem rodziny zakończyło 8 rodzin ze względu na:

- brak współpracy rodziny z asystentem rodziny – 2,
- ze względu na zmianę metody pracy – 6.

Zobowiązanie do współpracy z asystentem rodziny Sąd orzekł w przypadku 11 rodzin.

Asystent rodziny jest osobą, która pracując regularnie z rodziną, prowadzi trening budżetowy, trening prowadzenia gospodarstwa domowego, a także trening kompetencji wychowawczych. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny charakteryzowały się bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Za największy sukces pracowników socjalnych i asystentów rodziny w roku 2016 można uznać fakt powrotu 8 dzieci z pieczy zastępczej do domu rodzinnego. Ponadto dzięki systematycznej pracy z rodziną udało się w rodzinach z licznymi dysfunkcjami ustabilizować sytuację w rodzinie tak, aby zapobiec

umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. W niektórych rodzinach wieloproblemowych zaobserwowano poprawę w ich funkcjonowaniu, gdzie przykładem może być wdrożenie nawyku dbania o higienę osobistą i czystość mieszkania, wdrożenie nawyku realizowania obowiązku szkolnego przez dzieci. W ramach pracy asystenta udało się zdiagnozować wiele dzieci i rozpocząć ich leczenie. Asystenci wspierali rodziny w załatwianiu spraw urzędowych.

Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym miały zapewnioną opiekę przez pięć dni w tygodniu, w godzinach popołudniowych, w ramach działalności Punktu „Świąteczko”. Podczas pobytu w punkcie dzieci otrzymywały posiłek, uczestniczyły w zajęciach socjoterapeutycznych, grach i zabawach. Otrzymały też wsparcie w odrabianiu zadań domowych. Uczestniczyły w licznych wyjazdach, wycieczkach i imprezach okolicznościowych.

3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na co dzień współpracował z organizacjami pozarządowymi, które działają przy Ośrodku;

- Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Stowarzyszeniem Wspierania Rodzin,
- oddziałem Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka.

W ramach współpracy pracownicy Ośrodka angażowali się w pisanie i realizację projektów dla ludzi starszych, niepełnosprawnych, a także na rzecz rodzin z dziećmi oraz rodzin, w których występuje przemoc. Efekty współpracy przedstawiono poniżej.

3.1. Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020

Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej od sierpnia 2016 roku uczestniczy w realizacji **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020** Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), Podprogram 2016. W ramach programu prowadzi nieodpłatną dystrybucję gotowych artykułów spożywczych. W okresie sprawozdawczym z programu skorzystało 340 osób, wśród których rozdysponowano następujące artykuły spożywcze: makaron – 0,788t, ryż 0,3t, herbatniki – 0,3326t, mleko – 1,576t, groszek – 0,1352t, fasola 0,9008t, koncentrat – 0, 1437t, powidła śliwkowe – 0,2028t, gulasz – 1,02t, makrela – 0,2298t, szynka – 0,2826t i cukier – 0,299t.

3.2. Współpraca ze Stowarzyszeniem Wspierania Rodzin

Działające od 2013 r. Stowarzyszenie Wspierania Rodzin, realizuje zadania głównie na rzecz rodzin oraz osób starszych i niepełnosprawnych. Członkowie stowarzyszenia działają na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. W celu realizacji tych zamierzeń pozyskują środki zewnętrzne na realizację zadań statutowych.

W 2016r. na działalność w ramach Stowarzyszenia Wspierania Rodzin pozyskano środki z:

- Urzędu Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim – 8895,00 zł;
- Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy – 5000,00 zł.

Projekt „Wspierajmy rodzinę”

Z pozyskanych środków zrealizowano projekt pt.: „Wspierajmy rodzinę” skierowany do rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Celem projektu było wzmocnienie i podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców, zapoznanie rodziców z zasadami pielęgnacji dzieci, zasadami prawidłowego żywienia dzieci oraz dbania o ich higienę i zdrowie na każdym etapie rozwoju. Projekt rozpoczął się wyjazdem edukacyjnym uczestników projektu wraz z otoczeniem do Sopotu. W trakcie wyjazdu rodziny wzięły udział w warsztatach z pedagogiem. W ramach projektu odbyły się również spotkania z pedagogiem, pielęgniarką środowiskową i położną. Zajęcia przeprowadzone zostały w formie warsztatowej, sprzyjającej wymianie doświadczeń między rodzicami zajmującymi się dziećmi. Na zakończenie projektu odbyła się konferencja o charakterze promującym – edukacyjnym zawodu jakim jest asystent rodziny. Projekt realizowany był od 23 sierpnia 2016 roku do 20 listopada 2016r.

Projekt „Wolontariat w akcji”

Z myślą o wolontariuszach z terenu powiatu bydgoskiego Stowarzyszenie Wspierania Rodzin przygotowało szereg działań pod nazwą „Wolontariat w akcji”.

Celem projektu było promowanie wolontariatu w powiecie bydgoskim, podniesienie świadomości wolontariuszy oraz ich integracja.

W ramach projektu odbyły się: spotkania warsztatowe dla trzech grup wolontariuszy z trzech gmin powiatu bydgoskiego. Ogłoszony został konkurs pn.: „Najlepszy wolontariusz powiatu bydgoskiego 2016” a laureaci konkursu otrzymali nagrody podczas spotkania z okazji „Dnia Wolontariusza”. W trakcie tego spotkania odbyły się również wystąpienia prelegentów na temat dobrych praktyk i warsztaty w formie „word cafe” prowadzone przez moderatorów. W trakcie warsztatów zebrano informacje na temat wolontariatu, które zostały przekazane do

Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy celem dalszego wykorzystania. Projekt realizowany był od 8 września 2016 roku do 7 grudnia 2016r.

Bal charytatywny „Serca Otwarte Dzieciom”

Dnia 22 października 2016 roku w restauracji „Jaskiniowej”, odbył się III Bal Charytatywny pt.: „Serca otwarte dzieciom” zorganizowany przez Stowarzyszenie Wspierania Rodzin, działające przy Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim.

Atrakcją wieczoru był recital Dawida Kartaszewicza, który przy akompaniamencie pianisty wykonał kilka znanych utworów oraz zaprosił gości balu do odegrania kilku zabawnych scenek teatralnych.

Podczas balu, odbyły się trzy aukcje, na których zostało zlicytowane 109 przedmiotów, z których dochód przeznaczony zostanie na rehabilitację i sprzęt usprawniający dla dwuletniego Nikodema. Pochodziły one z różnorodnych źródeł, między innymi z: Kancelarii Prezydenta, Ambasady Hiszpanii, Ambasady Niemiec, Ambasady Portugalii od lokalnych przedsiębiorców, artystów, pisarzy i od osób prywatnych. Całą licytację sprawnie prowadził pan Andrzej Karłowski, a jego zaangażowanie i profesjonalizm wpłynął na hojność darczyńców, czego wynikiem stała się rekordowa pula środków z licytacji w trakcie balu w wysokości 29 780,00 zł. Na uczestników balu czekały również niespodzianki w postaci upominków losowanych w trakcie balu.

Dzięki hojności lokalnej społeczności łącznie udało się uzyskać ogromną kwotę w wysokości **33 870,00 zł**, która w całości wykorzystana będzie na cel balu.

3.3. Współpraca ze Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

W 2016r. na działalność w ramach Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych pozyskano środki z:

- Urzędu Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim – **13 970,00 zł**,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko - Pomorskiego – **7 130,00 zł**,

Z pozyskanych środków zrealizowano w 2016 roku następujące projekty i inicjatywy:

Projekt: „Aktywność i integracja drogą do zdrowia”

W ramach wspierania aktywności i integracji społecznej Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych w ramach projektu „Aktywność i integracja droga do zdrowia” w okresie od czerwca do listopada 2016 roku zorganizowało zabawę integracyjną „Senior naszym przyjacielem”.

Zabawa – bal przebierańców odbyła się w Restauracji „Jaskiniowa” w Solcu Kujawskim w czerwcu 2016 roku. Uczestnikami zabawy byli Seniorzy z terenu Miasta i Gminy Solec Kujawski. Seniorzy brali udział w licznych konkursach i zabawach przygotowanych przez wolontariuszy, wybrany został król i królowa balu. Zorganizowany został wyjazd do Opery Nova w Bydgoszczy dla 50 osób - seniorów z terenu miasta i gminy Solec Kujawski, którzy mieli okazję obejrzeć spektakl pt. „Manru”.

Projekt współfinansowany był z środków pozyskanych z Gminy Solec Kujawski, Zarządu Województwa Kujawsko – Pomorskiego oraz od prywatnych sponsorów.

Projekt pn.: „Aktywność w niepełnosprawności – spotkania świąteczno – noworoczne, pikniki integracyjne, wyjazdy kulturalno – oświatowe i turystyczno – krajoznawcze” w okresie od marca do grudnia 2016 roku.

W ramach projektu zrealizowano: zabawę karnawałową dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością i ich otoczenia, Wieczernę Wigilijną dla osób samotnych, niepełnosprawnych w Domu Pogodnej Jesieni i wyjście do kina w Solcu Kujawskim. Ponadto zorganizowany został piknik integracyjny dla uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej i Środowiskowego Domu Samopomocy. Raz w tygodniu odbywały się spotkania integracyjne dla starszych, samotnych i niepełnosprawnych osób w Domu Pogodnej Jesieni. Odbyła się wycieczka krajoznawcza do Kątów Rybackich dla 50 osób oraz wyjazd integracyjny do kina dla 54 osób.

Projekt pn. „Razem przez świat – Na Dzikim Zachodzie”

Celem projektu w 2016r. było zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych w imprezach kulturalnych, rekreacyjnych, turystycznych i sportowych, pogłębienie motywacji do aktywnego działania u osób niepełnosprawnych poprzez propozycję atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.

Projekt pn. „Twoje zdrowie – ważna sprawa”

Projekt realizowany był w okresie od kwietnia do lipca 2016 roku. W ramach projektu zrealizowano: warsztaty z psychologiem z zakresu kompetencji miękkich, wykłady prowadzone przez psychologa i pedagoga dotyczące stygmatyzacji chorych psychicznie oraz nowoczesnych systemów wsparcia społecznego, zajęcia relaksacyjne i indywidualne poradnictwo psychologiczne. Łącznie w projekcie wzięło udział 50 osób.

Projekt „Wolontariat w MGOPS”

Realizatorem projektu był Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, natomiast partnerami w realizacji byli: Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Solcu Kujawskim i Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Solcu Kujawskim. Projekt adresowany był do dzieci i młodzieży, do osób starszych oraz do osób niepełnosprawnych z terenu Miasta i Gminy Solec Kujawski.

W ramach projektu pomocą wolontariuszy objęto **312** osób. Wolontariusze służyli pomocą w odrabianiu zadań domowych dzieciom w świetlicach. Wspólnie z dziećmi grali w gry, uczestniczyli we wspólnych pogadankach oraz pomagali przy imprezach okolicznościowych organizowanych w świetlicy. Ponadto pomocą służyli podczas realizacji półkolonii i festynów organizowanych na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski. Udzielano również wsparcia przy imprezach organizowanych na rzecz osób chorych, starszych i niepełnosprawnych. W 2016 roku podpisano łącznie **12** porozumień z wolontariuszami.

Wolontariat stwarza szansę rozwoju osobistego i daje możliwość nabywania nowych kompetencji, rozwoju umiejętności i zainteresowań. Umożliwia wykorzystanie potencjału młodzieży i stanowi płaszczyznę integracji dla uczestniczących w nim stron.

3.4. Współpraca z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka

W 2016r. na działalność w ramach Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka pozyskano środki w wysokości **10 920,00 zł** z:

- budżetu Gminy w Solcu Kujawskim – **9 290,00 zł**,
- Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu – **4 670,00 zł**.

Projekt: Półkolonie dla dzieci i młodzieży „Poszukiwacze przygód”

Półkolonie dla 80 dzieci i młodzieży realizowane w ramach projektu: „Poszukiwacze przygód”, dla 80 dzieci z terenu Miasta i Gminy Solec Kujawski.

Projekt dofinansowany z środków pozyskanych z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko - Pomorskiego i Urzędu Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim.

W ramach projektu odbyły się dwa (każdy dla 40 dzieci) turnusy. W ramach półkolonii odbył się wyjazd integracyjny dla dzieci do ZOO w Myśliczynie k/Bydgoszczy – Leśny Park Kultury i Wypoczynku, integracyjny wyjazd od Biskupina oraz wyjazd do Nadleśnictwa Solec Kujawski połączony z ogniskiem. W ramach projektu dzieci brały udział w warsztatach artystycznych oraz warsztatach animacyjnych prowadzonych przez wykwalifikowaną kadrę.

Dzieci w ramach warsztatów edukacyjnych spotkały się z pracownikami Straży Pożarnej w Solcu Kujawskim. W ramach półkolonii uczestnicy mieli zapewniony posiłek.

Projekt pn.: „Wychowanie bez klapsa”

Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka i Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim zrealizowali projekt sfinansowany z budżetu Gminy pn. „Wychowanie bez klapsa” skierowany do rodziców, którzy chcą "bez klapsa", czyli z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice.

W projekcie uczestniczyło 12 rodziców, a zajęcia prowadzone były przez dwie trenerki - pedagoga i psychologa. Edycja weekendowa obejmowała 12 godzin zajęć w dniach 15-16 października 2016 r. prowadzonych metodą warsztatową, z wykorzystaniem rozmowy, ćwiczeń w grupach i osobistych doświadczeń rodziców.

Rezultaty udziału w warsztatach dla rodziców to:

- zwiększenie rozumienia powodów swoich dotychczasowych zachowań w relacji z dzieckiem;
- zwiększenie wiedzy na temat konsekwencji stosowania klapsów i innych niekonstruktywnych metod wychowawczych wobec dziecka;
- wzrost umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji u siebie i u innych;
- poznanie sposobów radzenia sobie z własnymi uczuciami i myślami w sytuacjach trudnych;
- poznanie alternatywnych metod służących zachęcaniu dziecka do współpracy i wyznaczaniu mu granic;
- ćwiczenie nowych, sprzyjających dziecku wzorców zachowań;
- zmniejszenie poczucia bezradności i bezsilności w sytuacjach trudnych oraz wzrost poczucia kompetencji jako rodzica.

VI. WAŻNIEJSZE INICJATYWY MIEJSKO – GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W SOLCU KUJAWSKIM

Różnorodność ludzkich potrzeb, sytuacje kryzysowe i niezaradność powodowały konieczność rozbudowania zakresu usług ponad te, które gwarantuje ustawa o pomocy społecznej. Stwarzało to pracownikom możliwość rozwijania własnej inicjatywy i pomysłowości, a także dało szansę uaktywnienia się w środowisku lokalnym. Problemy te

Ośrodek Pomocy Społecznej rozwiązywał realizując pomoc w formie pracy socjalnej.

W roku 2016 Ośrodek, podobnie jak w latach ubiegłych, podejmował szereg działań ukierunkowanych na pomoc mieszkańcom Miasta i Gminy Solec Kujawski w pokonaniu trudnych sytuacji życiowych w jakich się znajdują.

1. Rejs statkiem po Wiśle

W sierpniu 2016 roku we współpracy ze Związkiem Miast Nadwiślańskich w Toruniu zorganizowano wyjazd do Torunia dla **25** dzieci pochodzących z najuboższych rodzin. Dzieci skorzystały tam z rejsu statkiem po Wiśle oraz z posiłku. Związek Miast Nadwiślańskich przeznaczył na tę atrakcję 1000,00 zł.

2. Trzeźwościowy Festyn Rodzinny pn. „Wspólnie przeciw uzależnieniom”

Dnia 14.10.2016r. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Radą Osiedla Toruńskiego zorganizował na osiedlu Toruńskim Trzeźwościowy Festyn Rodzinny pn. „Wspólnie przeciw uzależnieniom”. Głównym celem imprezy było propagowanie trzeźwego stylu życia, profilaktyka uzależnień od alkoholu i narkotyków oraz ukazanie alternatywnych metod spędzania czasu wolnego. W trakcie festynu rozstrzygnięty został konkurs plastyczny, ogłoszony wśród dzieci i młodzieży soleckich szkół na wykonanie prac pt. „Uzależnienia XXI wieku”. Zwycięzcom w trzech kategoriach wiekowych wręczono nagrody. Podczas festynu dzieci miały możliwość obejrzenia teatryku „Magmowcy”, oraz wzięcia udziału w przygotowanych przez prowadzących grach i zabawach. Dla uczestników festynu przygotowano również poczęstunek. W festynie wzięło udział około 300 osób.

3. Działanie skierowane na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W roku 2016 w ramach działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie porad raz w tygodniu udzielał pracownik socjalny, psycholog i kurator zawodowy.

W ramach działalności punktu pracownicy między innymi:

- udzielają osobie/rodzinie, wobec której stosowana jest przemoc informacji oraz adresów instytucji świadczących specjalistyczną pomoc: prawną, psychologiczną, medyczną, socjalną lub finansową itp., a przede wszystkim informacji o formach udzielanej pomocy dzieciom

- monitorują sytuację rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy, do czasu ustania zjawiska
- współpracują z Policją, pedagogami szkolnymi, pielęgniarkami środowiskowym
- prowadzą dokumentację działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy, efektów tych działań oraz innej dokumentacji Punktu
- współpracują z prasą lokalną w zakresie informacji o problemie przemocy i pracy Punktu Konsultacyjnego
- pomagają klientom w pisaniu pism do różnych instytucji (odwołania, pozw, wnioski, zawiadomienia).

W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim realizował projekt pt.: **„Popołudniowe wyjazdy w środowisko”**

W ramach Projektu pracownik socjalny z psychologiem, kuratorem sądowym i policjantami dzielnicowymi raz w miesiącu w wyjeżdżał w środowiska, w znacznym stopniu zagrożone lub dotknięte różnorodnymi dysfunkcjami.

Projekt obejmował w szczególności:

- rodziny, wobec których przeprowadzane były interwencje Policji
- rodziny w stosunku do których prowadzone jest postępowanie sądowe lub objęte są dozorem kuratorskim
- rodziny, w których występuje problem alkoholowy
- rodziny dotknięte problemem przemocy
- rodziny, w których rodzice nie spełniają podstawowych ról w odniesieniu do opieki i wychowania dzieci
- rodziny dysfunkcyjne, dotknięte anomaliami fizycznymi lub psychicznymi, oddziałującymi na możliwości rozwoju pozostałych osób w rodzinie.

W roku 2016 odbyło się 16 wyjazdów do 95 rodzin.

W ramach działań profilaktycznych Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka zrealizował projekt pt.: „Wychowanie baz klapsa”.

W projekcie uczestniczyło 12 rodziców, a zajęcia prowadzone były przez dwie trenerki - pedagoga i psychologa. Edycja weekendowa obejmowała 12 godzin zajęć w dniach 15-16 października 2016 r. prowadzonych metodą warsztatową, z wykorzystaniem rozmowy, ćwiczeń w grupach i osobistych doświadczeń rodziców.

VII. INNE FORMY WSPÓŁPRACY

Pracownicy Ośrodka, w ramach swojej pracy, współpracowali z różnymi instytucjami i w ramach potrzeb występowali do nich o udostępnienie określonych danych:

- współpraca z komisariatem Policji – **60 wniosków**,
- współpraca z ZUS i KRUS – **63 wnioski**,
- współpraca z Sądami – **33 wnioski**,
- współpraca z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społ. – **153 wnioski**,
- współpraca z UMiG – **300 wniosków**.

Pracownicy MGOPS w toku codziennych działań podejmowali współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w ramach pracy socjalnej prowadzonej z osobą lub rodziną. Najczęściej wskazywane przez pracowników MGOPS placówki, z którymi podejmowana jest regularna współpraca, to:

1. W zakresie możliwości uzyskania pomocy rzeczowej:

- Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- Caritas.

2. W zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Policja,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemoc w Rodzinie,
- szkoły,
- prokuratura,
- sądy rodzinne,
- Punkt Konsultacyjny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Sockie Centrum Kultury,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Związek Harcerstwa Polskiego,
- Ogólnopolskie Porozumienie Osób, Organizacji i Instytucji Pomagające Ofiarom Przemocy „Niebieska Linia”,
- przedszkola,

- placówki opiekuńcze,
- placówki pomocy socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym – świetlice.

3. W zakresie rozwiązywania problemów mieszkaniowych:

- Urząd Miasta i Gminy,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- Zakład Energetyczny.

4. W zakresie pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Warsztat Terapii Zajęciowej,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin”,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Solca Kujawskiego,
- ochrona zdrowia.

5. W zakresie rozwiązywania problemów uzależnień:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policja,
- sąd.

6. W zakresie pomocy osobom bezrobotnym w poszukiwaniu zatrudnienia:

- Powiatowy Urząd Pracy,
- Pracodawcy.

7. W zakresie zapewnienia dzieciom możliwości spędzania czasu wolnego oraz uczestnictwa w zajęciach socjoterapeutycznych i profilaktycznych:

- Punkt „Świąteczko”.

VIII. PODSUMOWANIE

Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim w 2016 r. realizował wszystkie zadania własne i zlecone gminie przez administrację rządową wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Realizował także zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy a także zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych i o pomocy osobom uprawnionym do alimentów a od 1 kwietnia 2016 roku ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – Program „Rodzina 500+”.

Od 1 lipca 2016 r. w Ośrodku nastąpiło wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegające na oddzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej oraz usług socjalnych, które pozwoliło na zwiększenie czasu pracownika socjalnego poświęconego indywidualnej pracy z klientem. Opracowana i wdrożona została „Procedura Nadzoru, Kontroli, Współpracy oraz Działań Podejmowanych na rzecz Rodzin Objętych Wsparciem Pracownika Socjalnego i Asystenta Rodziny”, będąca dokumentem obowiązującym, która określa zasady współpracy oraz działań podejmowanych na rzecz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i pracownika socjalnego do spraw pracy socjalnej oraz zasad nadzoru i kontroli, a także zakres kompetencji, obowiązków i nadzoru merytorycznego.

W roku sprawozdawczym, głównie w związku z realizacją Programu „Rodzina 500+” nastąpił 36% wzrost liczby wydanych decyzji administracyjnych w stosunku do roku poprzedniego. Ponadto odnotowany został 28% wzrost liczby decyzji wydanych w związku z realizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych w stosunku do 2015 roku.

W 2016 roku 596 rodzin skorzystało z pomocy i wsparcia a 125 rodzin zostało objętych pomocą wyłącznie w formie pracy socjalnej. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano minimalny spadek jeśli chodzi o w/w formy wsparcia. Nadal głównym powodem przyznawania świadczeń było ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, bezrobocie i niepełnosprawność. Dużą grupę stanowią też rodziny, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo–wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W związku z powyższym podejmowano próby zmotywowania klientów do zmiany swoich postaw, przygotowania do podjęcia pracy i dostosowania swoich kwalifikacji do rynku pracy, a ostatecznie do usamodzielnienia. Pracownicy socjalni zawarli łącznie 53 kontrakty socjalne.

Z 36 rodzinami kontynuowali pracę asystenci rodziny, którzy wspierali rodziny borykające się z problemami życiowymi. Zasadniczym zadaniem asystenta rodziny, było podjęcie wszelkich działań zmierzających, do stworzenia takich warunków, aby pomimo problemów opiekuńczo - wychowawczych rodziców, dzieci mogły pozostać w domach rodzinnych ze swoimi rodzicami biologicznymi, natomiast odnośnie dzieci znajdujących się już w pieczy zastępczej, podejmowano wszelkie działania w celu powrotu ich do domu rodzinnego. Praca asystentów rodziny została wsparta przez ścisłą współpracę z pracownikiem socjalnym. Rodziny, które nie kwalifikowały się do objęcia wsparciem asystenta zostały objęte wzmożoną pracą socjalną. W 2016 roku ośmioro dzieci powróciło do domów rodzinnych z pieczy zastępczej. Rodziny te zostały objęte wsparciem asystenta rodziny w dążeniu do pełnego usamodzielnienia się.

W ramach pracy socjalnej podejmowano działania w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a ich głównym instrumentem było prowadzenie 106 procedur „Niebieskie Karty”.

W ramach zadań zleconych gminie objęto świadczeniami rodzinnymi 868 rodzin o 17% więcej niż w roku ubiegłym.

Nadal priorytetowo traktowano pomoc rodzinom oraz osobom starszym w dożywianiu, zakupie leków i opał. W Mieście i Gminie Solec Kujawski obowiązywało podwyższone kryterium dochodowe uprawniające do przyznania pomocy w ramach Wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zgodnie z umową zawartą z Wojewodą Kujawsko – Pomorskim.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2016r. pozyskał środki finansowe od sponsorów na działalność bieżącą ośrodka oraz na pomoc osobom potrzebującym. W okresie sprawozdawczym, na wsparcie działalności bieżącej ze strony firmy SOLBET pozyskano kwotę w wysokości 29 160,00 zł.

Struktura wiekowa mieszkańców Miasta i Gminy Solec Kujawski oraz brak uprawnień do świadczeń emerytalnych, spowodowały wzrost liczby wypłaconych zasiłków stałych o prawie 5%. Pracownicy socjalni pomagali osobom w uzyskaniu świadczeń rentowych i emerytalnych.

Osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, ze względu na chorobę i potrzebę wsparcia osób trzecich, zapewniano usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. W ramach wsparcia dostarczano również posiłki. Dodatkowo, jak w roku poprzednim, udostępniono osobom potrzebującym możliwość korzystania z usług opiekuńczych w godzinach popołudniowych, a także w soboty i niedziele oraz możliwość skorzystania z usprawniania ruchowego.

Duży nacisk położony został na poprawę jakości życia ludzi chorych i niepełnosprawnych oraz osób w podeszłym wieku. Osoby niepełnosprawne miały możliwość uczestniczenia w zajęciach podnoszących ich kompetencje społeczne i zawodowe w ramach Warsztatu Terapii Zajęciowej. Funkcjonowała niewielka wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, która ułatwiała funkcjonowanie wielu osób chorych czy niepełnosprawnych. Niewątpliwym atutem tej wypożyczalni była możliwość bezpłatnego z niej korzystania. W ramach aktywizacji seniorów, we współpracy ze stowarzyszeniami działającymi przy Ośrodku, zorganizowano integracyjne wyjazdy kulturalno-oświatowe i turystyczno-krajoznawcze i spotkania oraz festyn „Senior naszym przyjacielem”.

W 2016 roku prowadzono szeroko kontekstowe działania ukierunkowane na dalszą profesjonalizację pomocy społecznej w Solcu Kujawskim i doskonalenie kompetencji kadr. Ważnym wątkiem w działalności ośrodka było wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegające na oddzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej oraz usług socjalnych, które pozwoliło na zwiększenie czasu pracownika socjalnego poświęconego indywidualnej pracy z klientem oraz kontynuację zadań, które są efektywne i przynoszą pozytywne rezultaty np. asysta rodzinna.

W 2016 roku został opracowany przez pracowników Ośrodka i przyjęty do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny Dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2017–2019, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2016–2020 oraz Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2016–2023.

Zadania w zakresie pomocy społecznej realizowano również we współpracy i partnerstwie z organizacjami pozarządowymi w formie wsparcia i powierzenia.

W 2016 roku MGOPS dużą wagę przywiązywano do działań wykraczających poza zadania określone w ustawie o pomocy społecznej.

W ramach współpracy Ośrodka ze Stowarzyszeniem Wspierania Rodzin zorganizowany został bal charytatywny, w trakcie którego udało się zebrać środki na rehabilitację i zakup sprzętu usprawniającego dla niepełnosprawnego dziecka. Zebrano łącznie 33 870,00 zł, które w całości zostały wydatkowane na rehabilitację Nikodema. Zrealizowany został również projekt pt.: „Wspierajmy rodzinę” przeznaczony dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Projekt zakładał, że nabycie nowych umiejętności przez rodziców wpłynie na lepsze funkcjonowanie dzieci i wszystkich członków rodziny zarówno we własnym środowisku, jak również w środowisku lokalnym. Projekt zakończyła konferencja promująca zawód asystenta rodziny. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka zrealizował półkolonie dla 80 dzieci

i młodzieży w ramach projektu pt.: „Poszukiwacze przygód” oraz projekt pt.: „Wychowanie bez klapsa” skierowany do rodziców pragnących z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice.

Wszelkie działania podejmowane przez MGOPS realizowane były z myślą o mieszkańcach Miasta i Gminy Solec Kujawski.

Spis tabel i wykresów:

Tabele:

Tabela 1: Liczba wydanych decyzji administracyjnych

Tabela 2: Przyczyny trudnych sytuacji życiowych w rodzinach objętych wsparciem w 2016 roku w odniesieniu do roku 2015. Powody przyznawania pomocy mogą współwystępować ze sobą, wobec tego nie sumują się.

Tabela 3: Typy rodzin objętych pomocą na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Tabela 4: Działania pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej.

Tabela 5: Rodzaje świadczeń i środki finansowe na realizację świadczeń rodzinnych w 2016 r.

Wykresy:

Wykres 1: Procentowe przedstawienie liczby wydanych decyzji w 2016 r.

Wykres 2: Procentowe przedstawienie powodów korzystania z pomocy przez rodziny, którym została ona udzielona w 2016 r. w odniesieniu do roku 2015.

Wykres 3: Procentowy udział gospodarstw domowych w zależności od liczby osób w rodzinie w 2016 r.

Wykres 4: Porównanie liczby rodzin korzystających z wybranych świadczeń w roku 2016 w stosunku do roku 2015.

Wykres 5: Liczba godzin świadczeń realizowanych w ramach usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2014 – 2016

Wykres 6: Liczba świadczeń wypłaconych w ramach zasiłków i dodatków do zasiłków rodzinnych w 2016 roku w odniesieniu do roku 2015.